

3. Бухгалтерський облік витрат і виходу продукції тваринництва

Тваринництво поділяється на ряд галузей:

- *скотарство* (молочне і м'ясне),
- *свинарство*,
- *конярство*,
- *вівчарство* (вовняне, м'ясне, каракульське),
- *птахівництво* (яєчне і м'ясне),
- *бджільництво* (медове, медово-запилювальне, запилювальне, бджоло-розвідне),
- *звірівництво*,
- *кролівництво*,
- *рибництво*,
- *шовківництво* та ін.

Основними **особливостями тваринництва** є:

- *оцінка біологічних активів та одержаної продукції;*
- *відтворення частини необхідних засобів і предметів праці;*
- *робота з живими організмами;*
- *використання сільськогосподарської техніки.*

У тваринництві об'єктами обліку є:

- 1) *галузі;*
- 2) *види або технологічні групи тварин;*
- 3) *виробничі підрозділи;*
- 4) *види виробничих витрат.*

Незавершене виробництво на кінець звітнього періоду може бути у таких галузях:

- 1) *бджільництво* – це вартість меду, яка залишена у вуликах як кормовий запас на осінньо-зимово-весняний період;
- 2) *рибництво* – витрати по зарибленню;
- 3) *птахівництво* – витрати на незакінчену інкубацію;
- 4) *шовківництво* – вартість грени.

Це фото зробив власник вулика. Він забув поставити всередину рамки, в які бджоли збирають мед, і бджоли збудували з сот власну архітектуру, яка враховує природну вентиляцію, щоб повітря могло вільно "текти" і підтримувати потрібну температуру

Таблиця 9. Об'єкти обліку витрат і визначення собівартості у тваринництві

<i>Об'єкти обліку витрат</i>	<i>Об'єкти калькулювання</i>	<i>Одиниця калькулювання</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1. Велика рогата худоба молочного напрямку		
Основне стадо (корови)	молоко	1 центнер
	приплід	1 голова
Худоба на вирощуванні та відгодівлі	приріст живої маси	1 центнер
	жива маса	
2. Велика рогата худоба м'ясного напрямку		
Основне стадо (корови)	приплід	1 голова
	приріст живої маси	1 центнер
	молоко	
Худоба на вирощуванні та відгодівлі	приріст живої маси	1 центнер
	жива маса	
3. Свинарство		
Основне стадо (свиноматки)	поросята відлучені	1 голова
	приріст живої маси	1 центнер
Свині на вирощуванні	приріст живої маси	1 центнер
	жива маса	
Відгодівля свиней	приріст живої маси	1 центнер

1	2	3
4. Вівчарство (козівництво), роздільно-тонкорунне, напівтонкорунне, напівгрубошерстне, грубошерстне		
Основне стадо овець (вівцематки з ягнятами до відлучення)	ягнята на час відлучення	1 голова
	вовна	1 центнер
Вівці на вирощуванні та відгодівлі	приріст живої маси	1 центнер
	вовна	
5. Вівчарство каракульське і смушкове		
Основне стадо (вівцематки з ягнятами до відлучення)	приплід	1 голова
	вовна	1 центнер
	приріст живої маси	
Вівці на вирощуванні та відгодівлі	приріст живої маси	1 центнер
	вовна	
6. Птахівництво		
Доросле стадо	яйця	1 тис. штук
Молодняк на вирощуванні	приріст живої маси	1 центнер

Продовження табл. 9.

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
7. Інкубація		
Інкубація яєць	добовий молодняк	1 тис. голів
8. Конярство		
Основне стадо	приплід	1 голова
	робота коней	1 робочий день
Молодняк на вирощуванні	приріст	1 кормо-день
9. Кролівництво і звірівництво		
Основне стадо	діловий молодняк	1 голова
Молодняк	приріст живої маси	1 центнер

1	2	3
10. Рибництво, бджільництво, шовківництво		
Рибництво	Мальки цьоголітки, річники, ремонтний молодняк	1 центнер
	риба	1 тис. штук
Бджільництво (розплідне, медове, запилювально- медове, запилювальне)	неплідна матка	1 штука
	плідна матка	
	пакети з бджолами (рої)	
	соти бджолині, мед	
	віск бджолиний	1 центнер
	прополіс	1 штука
	рій	
	бджолина отрута (сирець)	
	пиллок квітковий	
	маточне молоко	1 штука
	соторамка	
	запилення культур	
Шовківництво	кокони тутового шовкопряда	
	грена	

Для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції тваринництва передбачено **субрахунок 232 “Тваринництво”**.

За дебетом субрахунку обліковується незавершене виробництво на початок періоду, витрати поточного року та незавершене виробництво на кінець періоду.

За кредитом – обліковується сільськогосподарська продукція тваринництва та додаткові біологічні активи за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, або за виробничою собівартістю (чи собівартістю за прямими витратами) відповідно до П(С)БО 16 “Витрати”.

Основними документами для нарахування оплати праці працівникам тваринництва є **Табель обліку робочого часу (ф. № ПСГ-1)** та **Розрахунок нарахування заробітної плати працівникам тваринництва (ф. № 69)**. Виконання ремонтних робіт у тваринництві оформляється **Нарядом на відрядну роботу (ф. № ПСГ - 5)**.

Нарахування заробітної плати здійснюється, як правило, за одержану продукцію (молоко, приплід, приріст живої маси, вовну тощо) згідно з діючими у підприємстві нормативами. Для цього використовуються документи, в яких фіксується вихід продукції:

**Журнал обліку надою молока (ф. № 112),
Акт на оприбуткування приплоду тварин
(ф. № ПБАСГ - 3), Відомість зважування
тварин (ф. № ПБАСГ - 10).**

Основним видом матеріальних витрат у тваринництві є корми, облік яких ведуть у **Відомості витрати кормів (ф. № ВЗСТ-9)**. Для зведеного обліку витрат кормів за видами тварин на фермі ведуть **Журнал обліку витрати кормів (ф. № 35)**. Наявність кормів у господарстві і їх рух обліковують у **Журналі обліку кормів (ф. № 35 а)**.

Витрачання дезінфікуючих засобів, медикаментів, біопрепаратів та інших матеріальних цінностей оформляють в установленому порядку **Лімітно-забірними картами на отримання матеріальних цінностей (ф. № ВЗСГ-1), Накладними (внутрішньогосподарського призначення) (ф. № ВЗСГ-8).**

Списання витрачених малоцінних і швидкозношуваних предметів, спецодягу, спецвзуття, малоцінних необоротних активів проводять на основі **Актів на списання виробничого та господарського інвентарю (ф. № ВЗСГ-5).**

Використану воду в тваринництві списують за собівартістю м³ води згідно зі **Звітом про водопостачання**, а електроенергію – за фактичною вартістю її одержання зі сторони на підставі **Звіту про використання електроенергії (ф. № 127)**.

Основою для обліку послуг гужового транспорту є **Облікові листки праці і виконаних робіт (ф. № ПСГ-2)**. Якщо ці послуги надано гужовим транспортом, закріпленим безпосередньо у тваринництві, то кількість коней-днів обліковують на основі **Розрахунку нарахування заробітної плати працівникам тваринництва (ф. № 69)**.

Документи на оприбуткування готової продукції, процес виробництва якої закінчено - **Журнал обліку надою молока (ф. № 112)** – для оприбуткування молока від надою; **Акт настригу і приймання вовни (ф. № 115)** – для оприбуткування вовни від овець; **Щоденник надходження сільськогосподарської продукції (ф. № 81)** – для оприбуткування яєць, меду, риби тощо.

Документи на оприбуткування приросту живої маси та приплоду тварин, що оприбутковується і яка існує тільки у вигляді живих тварин - **Акт на оприбуткування приплоду тварин (ф. № ПБАСГ-3), Нагромаджувальний акт на оприбуткування приплоду звірів (ф. № ПБАСГ-7) – на оприбуткування приплоду; Відомість зважування тварин (ф. № ПБАСГ-10) – на оприбуткування приросту тварин; Акт на вихід і сортування добового молодняку птиці (ф. № ПБАСГ-5) – на оприбуткування птиці від інкубатора.**

Таблиця 10. Облік витрат і виходу продукції тваринництва

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	2	3	4
1	Списано матеріальні цінності на виробництво продукції тваринництва	232	20
2	Списано корми на виробництво продукції тваринництва:	232	27
	– власного виробництва		
	– придбані	232	208
3	Списано вартість малоцінних і швидкозношуваних предметів	232	22
4	Списано вартість корму, згодованого тваринам на випасі	232	231
5	Списано вартість робіт і послуг для тваринництва, що надані власними промисловими і допоміжними виробництвами	232	233, 234
6	Частина витрат майбутніх періодів віднесено на тваринництво (спорудження тимчасових літніх таборів для тварин, середньорічне тощо)	232	39

Продовження табл. 10.

1	2	3	4
7	Списано готову продукцію для потреб тваринництва (молоко для випоювання тварин, мед для годівлі бджіл, яйця для інкубації тощо)	232	27
8	Нараховано підрядникам та іншим стороннім підприємствам і організаціям за виконані роботи і надані послуги для тваринництва	232	63, 68
9	Нараховані страхові платежі з обов'язкового страхування тварин	232	655
10	Нараховано заробітну плату працівникам тваринництва	232	66
11	Нараховано єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	232	65
12	Нараховано знос по основних засобах, що використовуються в тваринництві	232	131
13	Списано загальновиробничі витрати на тваринництво в порядку їх розподілу	232	91
14	Оприбутковано готову продукцію від тваринництва (молоко, яйця, мед, вовна)	27	232
15	Оприбутковано від тваринництва приплід тварин, приріст живої маси	21	232

Продовження табл. 10.

1	2	3	4
16	Віднесено на витрати рослинництва вартість вивезеного гною на поля, в парники, теплиці тощо	231	232
17	Віднесено частину витрат бджільництва на запилення сільськогосподарських культур	231	232
18	Списано витрати по незавершеному виробництву, що загинуло від стихійного лиха	947	232
19	Відображено дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів	232	710
20	Відображено витрати від первісного визнання сільськогосподарської продукції і додаткових біологічних активів	940	232

Для *обліку витрат* на біологічні перетворення у тваринництві *та виходу продукції* або *додаткових біологічних активів* при їх первісному визнанні призначено **Журнал-ордер № 5 В с.-г.**

Обчислення собівартості продукції тваринництва регулюється **Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132.**

У тваринництві **калькулюється основна продукція**, заради отримання якої вирощуються та утримуються тварини.

Побічна продукція тваринництва (яка отримується паралельно з виробництвом основної продукції) **не калькулюється**, а оцінюють за справедливою вартістю, нормативними витратами, цінами можливого використання тощо.

***Визначення собівартості
продукції молочного
скотарства***

Об'єктами калькулювання продукції є: *1 ц молока і 1 голова приплоду.*

Собівартість 1 голови приплоду розраховується за вартістю 60 кормо-днів утримання корови. Собівартість одного кормо-дня визначається діленням всієї суми витрат з утримання основного стада на загальну кількість кормо-днів.

Для визначення *собівартості 1 центнера молока* потрібно від загальної суми витрат з утримання основного стада відняти вартість побічної продукції та приплоду і розділити на кількість центнерів одержаного молока.

Приклад.

Умова: Загальна сума витрат на утримання основного молочного стада (780 гол.) 1480300 грн.; за рік одержано 51246 ц молока і 715 голів приплоду; вартість побічної продукції (гній) 28750 грн.

Необхідно визначити фактичну собівартість основної продукції молочного стада великої рогатої худоби.

Розв'язок:

1) Собівартість 1 кормо-дня:

$$1480300 \text{ грн.} : (780 \text{ голів} \times 365 \text{ днів}) = 5,20 \text{ (грн.)};$$

2) Собівартість однієї голови приплоду:

$$5,20 \text{ грн.} \times 60 = 312 \text{ (грн.)};$$

3) Собівартість всього одержаного приплоду:

$$312 \text{ грн.} \times 715 \text{ голів} = 223080 \text{ (грн.)};$$

4) Сума витрат, що відносяться на молоко:
 $1480300 \text{ грн.} - 223080 \text{ грн.} - 28750 \text{ грн.} =$
 $1228470 \text{ (грн.)};$

5) Собівартість 1 центнера молока:
 $1228470 \text{ грн.} : 51246 \text{ ц} = 23,97 \text{ (грн.)}.$

Визначення собівартості продукції свинарства

Об'єктами калькулювання у свинарстві є:

- по основному стаду – *приплід*;
- по молодняку старше 2-х місяців – *приріст і жива маса*;
- по відгодівельному поголів'ю дорослих свиней – *приріст*.

Побічною продукцією у свинарстві є гній, щетина тощо.

Витрати на утримання основного стада (свиноматки з поросятами до відлучення та кнури) *становлять собівартість приросту живої маси та ділового приплоду.*

Поділивши зазначені витрати на кількість голів одержаного приплоду *визначається собівартість його однієї голови.*

*Собівартість приросту живої маси і однієї
голови приплоду на момент відлучення
визначається діленням загальної суми витрат за рік
на утримання основного стада (за вирахуванням
вартості побічної продукції) на кількість приросту
живої маси відлучених поросят, включаючи живу
масу приплоду при народженні.*

Собівартість 1 ц приросту живої маси відлучених поросят обчислюється діленням вартості поросят під свиноматками на початок року і витрат на основне стадо за поточний рік на живу масу відлучених поросят, у тому числі загиблих.

Собівартість 1 ц приросту живої маси всіх інших облікових груп свиней (на дорощуванні та відгодівлі) визначають діленням витрат за відповідною групою на кількість приросту живої маси.

Приклад.

Умова: витрати на утримання основного стада свиней за звітний рік становили 22606 грн., вартість побічної продукції – 1970 грн.

Залишок поросят під свиноматками на початок року становив 65 голів масою 78 кг на суму 1794 грн. Оприбутковано 480 голів приплоду живою масою 336 кг і 1876 кг приросту поросят до 2-місячного віку. Відлучено від свиноматок і переведено в старші вікові групи 480 голів масою 1444 кг. Загинуло 18 гол. молодняку живою масою 22 кг.

Необхідно визначити фактичну собівартість продукції свинарства.

Розв'язок:

1) Фактична собівартість 1 ц приросту живої маси поросят на момент відлучення:

$$(22606 - 1970) : 2212 = 9,33 \text{ (грн.)};$$

2) Фактична собівартість 1 ц живої маси поросят на момент відлучення:

$$(1794 + 20636) : (824 + 1444) = 9,89 \text{ (грн.)};$$

3) Фактична собівартість відлучених поросят:

$$9,89 \times 1444 = 14281,16 \text{ (грн.)};$$

4) Фактична собівартість поросят під матками на кінець року:

$$22430 - 14281 = 8149 \text{ (грн.)}.$$

Таблиця 14. Визначення фактичної собівартості приросту свиней

Наявність і рух поголів'я	Кількість, гол.	Жива маса, кг	Сума, грн.
<i>Залишок поросят під свиноматками на початок року</i>	65	78	1794,00
Приплід	480	336	×
Приріст	×	1876	20636,00
<i>Разом надійшло</i>	480	2212	20636,00
Разом надійшло із залишком на початок року	545	2290	22430,00
Відлучено поросят у 2-місячному віці	480	1444	14281,00
Загинуло	18	22	×
<i>Разом вибуло</i>	498	1466	14281,00
<i>Залишок поросят під свиноматками на кінець року</i>	47	824	8149,00
Разом вибуло із залишком на кінець року	545	2290	22430,00

Визначення собівартості продукції вівчарства

Об'єктами калькулювання у вівчарстві є:

- вовна,
- приріст живої маси,
- приплід.

Побічною продукцією є молоко, шкури загиблих тварин, що оцінюються за реалізаційними цінами, гній, який оцінюється за нормативно-розрахунковою вартістю.

На *собівартість приплоду* ягнят відноситься в романівському вівчарстві 12 % , каракульському – 15 % , а в усіх інших напрямках – 10 % від загальної суми на утримання овець основного стада.

Витрати на утримання овець (без вартості побічної продукції та приплоду) розподіляються між *вовною* (1 центнер прирівнюється до 5 *одиниць*) та *приростом живої маси* (1 центнер прирівнюється до *одиниці*).

Приклад

Умова: Витрати за рік на утримання овець склали 18000 грн. Протягом року отримано: вовну 120 ц, приріст живої маси – 98 ц, приплід 20 гол., молоко 120 кг вартістю 680 грн., гній – 56 ц на суму 300 грн.

Необхідно визначити фактичну собівартість продукції вівчарства.

Розв'язок:

1) Визначаємо витрати на приплід:

$$(18000 - 680 - 300) \times 10\% = 1702 \text{ (грн.)};$$

2) Визначаємо фактичну собівартість 1 гол. приплоду:

$$1702 : 20 = 85,10 \text{ (грн./гол.)};$$

3) Визначаємо кількість умовної продукції:

$$120 \times 5 + 98 \times 1 = 689 \text{ (ц)};$$

4) Визначаємо фактичну собівартість 1 ц приросту:
 $(18000 - 680 - 300 - 1702) : 689 = 21,95$ (грн./ц);

5) Визначаємо фактичну собівартість 1 ц вовни:
 $21,95 \times 5 = 109,75$ (грн./ц).

***4. Бухгалтерський облік
витрат і виходу продукції
промислових виробництв
сільськогосподарських
підприємств***

До промислових виробництв у сільському господарстві належать:

- цехи для виробництва комбікормів;
- млини, крупорушки;
- цехи для переробки овочів, плодів, картоплі;
- цехи для переробки олійних культур;
- виноробне виробництво;
- виробництво молочної продукції;
- забій худоби на м'ясо, переробка м'яса, виготовлення напівфабрикатів, ковбас тощо;
- цехи для первинної обробки льону і луб'яних культур;
- інші виробництва (виготовлення цегли, черепиці, вапна й інших будматеріалів, розпилювання лісоматеріалів, добування щебеню тощо).

Об'єкти калькулювання, їх склад, методи обліку і розподілу витрат між цими об'єктами, регламентуються *Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132*

Залежно від виду виробництва, організації, характеру і особливостей технології в промислових виробництвах можуть застосовуватись наступні *методи обліку витрат і калькулювання:*

- простий (прямий),
- позамовний,
- попередільний,
- нормативний.

Незалежно від методу обліку витрат, що застосовується можуть використовуватись *напівфабрикатний і безнапівфабрикатний способи обліку витрат.*

*Для обліку витрат і виходу продукції промислових виробництв використовується субрахунок
233 “Промислове виробництво”.*

За дебетом субрахунку протягом року обліковують витрати, пов’язані з промисловим виробництвом, а за кредитом – вихід одержаної продукції за справедливою вартістю.

Після відображення доходів чи витрат від первісного визнання продукції за справедливою вартістю субрахунок 233 “Промислове виробництво” закривається, за виключенням аналітичних рахунків, на яких обліковуються витрати незавершеного виробництва (виноробне, сироробне виробництво тощо).

До субрахунку 233 “Промислове виробництво”
можна виділити три групи аналітичних
рахунків:

- 2331 “Переробка продукції рослинництва”,
- 2332 “Переробка продукції тваринництва”,
- 2333 “Інше підсобне промислове виробництво”.

Документування витрат і виходу продукції промислових виробництв

Суми нарахованої оплати праці працівників, безпосередньо зайнятих у технологічному процесі промислового виробництва, відображають у **Нарядах на відрядну роботу (ф. № ПСГ-5), Облікових листах праці та виконаних робіт (ф. № ПСГ-2), Табелях обліку робочого часу (ф. № ПСГ-1).**

Підставою для списання сировини й матеріалів на витрати промислових виробництв є **Накладні (внутрішньогосподарського призначення) (ф. № ВЗСТ-8), Лімітно-забірні картки на отримання запасних частин (ВЗСТ-2), Акт на вибуття довгострокових біологічних активів тварин (вибраковка тварин) (ф. № ДБАСГ-4) тощо.**

Витрати на роботи й послуги власних допоміжних виробництв відносять на об'єкти обліку в промисловості на основі **Подорожніх листів вантажного автомобіля (ф. №-2), Облікових листів праці і виконаних робіт (ф. № ПСГ-2), Подорожніх листів трактора (ф. № ПЗСГ-4) тощо**

Вихід готової продукції в підсобних промислових виробництвах відображають у Звіті про переробку продукції (ф. № 123).

Таблиця 21. Облік витрат і виходу продукції промислових виробництв

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	2	3	4
1	Віднесено на виробництво продукції вартість тварин, забитих на м'ясо та вартість дорослої худоби, вибракуваної з основного стада і переданої в переробку	233	21
2	Відображено використання власної продукції сільськогосподарського виробництва для подальшої переробки	233	27
3	Списано на виробництво продукції промислових виробництв витрати сировини і матеріалів	233	201
4	Включено до витрат виробництва вартість послуг допоміжних виробництв	233	234
5	Віднесено у витрати промислових виробництв загальновиробничі витрати	233	91
6	Прийнято до оплати рахунки постачальників за надані послуги (без ПДВ)	233	63

1	2	3	4
7	Списано витрати на ремонт основних засобів промислового виробництва	233	234
8	Списано на витрати виробництва вартість малоцінних і швидкозношуваних предметів при передачі їх в експлуатацію	233	22
11	Нараховано оплату праці працівникам, безпосередньо зайнятим у технологічному процесі переробки продукції	233	661
12	Нараховано єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	233	65
13	Оплачено підзвітними особами витрати промислових виробництв	233	372
14	Нараховано резерв на оплату відпусток працівникам промислових виробництв	233	471
15	Відображено використання купованої продукції для переробки	233	20
16	Прийнято до оплати рахунки інших підприємств за надані послуги	233	685
17	Розподілено цехові витрати промислових виробництв	233	233

Продовження табл. 21

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
19	Оприбутковано продукцію власного виробництва	27	233
20	Списано витрати незавершеного виробництва внаслідок стихійного лиха	977	233
21	Визнано доходи від первісного визнання продукції за справедливою вартістю	710	233
22	Визнано витрати від первісного визнання продукції за справедливою вартістю	233	940

Обчислення собівартості продукції промислових виробництв

Загальний порядок розрахунку собівартості калькуляційної одиниці

$$C = \frac{B_{\phi} + B_{\text{нп}} - B_{\text{нк}} - \Pi}{K}$$

де C – собівартість калькуляційної одиниці;

B_{ϕ} – витрати фактичні поточного року на виробництво продукції;

$B_{\text{нп}}$ – вартість незавершеного виробництва на початок року;

$B_{\text{нк}}$ – вартість незавершеного виробництва на кінець року;

Π – вартість відходів в прийнятій оцінці (ціни можливої реалізації або використання);

K – кількість продукції.

Обчислення собівартості переробки овочів і фруктів

Об'єкт калькулювання в консервних виробництвах – це консервована продукція за видами і розфасовками.

Калькуляційною одиницею прийнято вважати 1 000 умовних банок (1 туб) консервів.

Якщо з однієї і тієї ж сировини виготовляють консерви різної розфасовки, то застосовують такі коефіцієнти переведення фізичних банок в умовні:

Об'єм фізичний, л	Об'єм умовних банок
0,5	1,42
1	2,83
1,5	4,24
2	5,66
3	8,48
10	28,3

Приклад.

Умова: Фактичні витрати на виробництво консервованих огірків склали 946320 грн. З виробництва одержано банок ємністю 1,5 л – 33000 шт., 1,0 л – 58000 шт., 0,5 л – 65000 шт. Необхідно визначити фактичну собівартість 1 тис. фізичних банок.

Розв'язок:

1. Визначаємо кількість умовних банок:

$$33000 \times 4,24 = 139,92 \text{ (туб);}$$

$$58000 \times 2,83 = 164,14 \text{ (туб);}$$

$$65000 \times 1,42 = 92,3 \text{ (туб);}$$

Всього: 396,36 туб.

2. Визначаємо собівартість 1 туб:

$$946320 : 396,36 = 2387,53 \text{ (грн.).}$$

3. Визначаємо фактичну собівартість консервованих огірків за кожним видом розфасовки:

$$2387,53 \times 139,92 = 334063,20 \text{ грн. (1,5 л);}$$

$$2387,53 \times 164,14 = 391889,17 \text{ грн. (1 л);}$$

$$2387,53 \times 92,3 = 220367,63 \text{ грн. (0,5 л).}$$

4. Визначаємо фактичну собівартість 1 фізичної банки за кожною розфасовкою:

$$334063,20 : 33000 = 10,12 \text{ грн. (1,5 л);}$$

$$391889,17 : 58000 = 7,66 \text{ грн. (1 л);}$$

$$220367,63 : 65000 = 3,39 \text{ грн. (0,5 л).}$$

*Обчислення собівартості продукції
виробництва вино- та
сокоматеріалів*

Собівартість продукції виноробного виробництва визначається *діленням суми витрат на виготовлення продукції, включаючи сировину і допоміжні матеріали, використані у виробництві (без вартості відходів за реалізаційними цінами), на кількість готової продукції.*

Обчислення собівартості продукції млинів і крупорушок

Об'єктом калькулювання є основна продукція: борошно, крупа, дерть, комбікорм, кормові суміші, кормові добавки; калькуляційною одиницею – 1 тонна.

Побічна продукція (висівки, борошняний порошок) оцінюється за цінами можливого використання.

Якщо сільськогосподарське підприємство приймає зерно на переробку зі сторони, то об'єктом калькулювання є вартість помолу 1 т зерна.

Для визначення собівартості кожного виду продукції (борошна, дерті) вартість переробленого зерна та інші **прямі витрати** відносяться безпосередньо на конкретний вид продукції, а **непрямі витрати** на переробку розподіляються між видами продукції пропорційно умовній кількості переробленої сировини.

Для розрахунку використовується показник продуктивності млина у разі виготовлення конкретного виду продукції.

Наприклад, якщо продуктивність млина при переробці зерна на крупу на 30 % вища, ніж при його розмелюванні на борошно, то зерно, перероблене на борошно, перераховується в умовну продукцію із застосуванням коефіцієнта 1,0, а на крупу – 0,7.

Приклад.

Умова: Витрати на експлуатацію млина становлять 246770 грн. Млином перероблено 85 т зерна за справедливою вартістю 695 грн. на суму 59075 грн. (вартість зерна, витраченого на виробництво крупи – 5977 грн., а на виробництво борошна – 53098 грн.). Млин виробив власних 110 ц крупи та 980 ц борошна. Крім цього, на давальницьких умовах було вироблено 550 ц крупи та 1350 ц борошна. Від переробки одержано 88 ц висівок за ціною можливого використання 55 грн. за 1 ц на суму 4840 грн.

Необхідно визначити собівартість основної продукції переробки зерна.

Розв'язок:

1. Кількість умовної продукції, виробленої млином (умовних центнерів):

$$110 \text{ ц} \times 0,7 + 980 \text{ ц} \times 1,0 + 550 \text{ ц} \times 0,7 + 1350 \text{ ц} \times 1,0 = 2792 \text{ (ум. ц);}$$

2. Собівартість переробки 1 ц умовної продукції:
(246770 грн. – 4840 грн.) : 2792 ум. ц. = 86,65 (грн.);

3. Вартість переробки зерна на крупу:

$$86,65 \text{ грн.} \times (110 \text{ ц} \times 0,7 + 550 \text{ ц} \times 0,7) = 40032,30 \text{ (грн.);}$$

4. Вартість переробки зерна на борошно:
 $241930 \text{ грн.} - 40032,30 \text{ грн.} = 201897,70 \text{ (грн.)};$

5. Собівартість переробки 1 ц зерна на крупу:
 $40032,30 \text{ грн.} : (110 \text{ ц} + 550 \text{ ц}) = 60,66 \text{ (грн.)};$

6. Собівартість переробки 1 ц зерна на борошно:
 $201897,70 \text{ грн.} : (980 \text{ ц} + 1350 \text{ ц}) = 86,65 \text{ (грн.)};$

7. Собівартість 1 ц борошна:

$$(980 \text{ ц} \times 86,65 \text{ грн.} + 53098 \text{ грн.}) : 980 \text{ ц} = 140,83 \text{ (грн.)};$$

8. Собівартість 1 ц крупи:

$$(110 \text{ ц} \times 60,66 \text{ грн.} + 5977 \text{ грн.}) : 110 \text{ ц} = 115,00 \text{ (грн.)}.$$